Bilimsel De?erlere E?ilim Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Bilimsel De?erlere E?ilim Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17793

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Bilimsel De?erlere E?ilim Ölçe?i (BDEÖ), Kevser Herdem ve ?brahim Ünal taraf?ndan 2020 y?l?nda geli?tirilmi? bir ölçme arac?d?r. Bu ölçek, bireylerin bilimsel sorgulama süreçlerine, ele?tirel dü?ünmeye ve bilim eti?ine yönelik gösterdikleri e?ilimleri ve tutumlar? belirlemek amac?yla tasarlanm??t?r. Ölçe?in geli?tirilmesi, geçerlik (Geçerlik) ve güvenirlik (Güvenirlik) çal??malar?n? içeren kapsaml? bir ölçek geli?tirme projesinin sonucudur. Ölçek, toplam 27 maddeden olu?makta ve bilimsel dü?ünceye sahip olman?n temel bile?enlerini ölçmeyi hedeflemektedir.

Ölçek, özellikle e?itim ve psikoloji alanlar?nda, ö?rencilerin veya bireylerin Bilimsel De?erler sistemine ne derece ba?l? olduklar?n? ve bu de?erleri günlük ya?amlar?nda ne kadar uygulad?klar?n? saptamak için önemli bir tan? arac? sa?lamaktad?r. Ölçek, 5 seçenekli Likert Tipi Ölçek format?nda puanlanmaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Bilimsel De?erler, Bilimsel E?ilim, Bilim Eti?i, Sorgulama, Ele?tirel Dü?ünme, Ölçek Geli?tirme, Psikometrik Özellikler.

Yazarlar

Kevser Herdem, ?brahim Ünal.

Amaç

Bilimsel De?erlere E?ilim Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin bilimsel süreç becerilerine, bilimsel dü?ünce biçimine ve bilim insanlar?n?n sahip olmas? beklenen temel etik de?erlere yönelik e?ilim düzeylerini güvenilir ve geçerli bir ?ekilde tespit etmektir. Bu ölçek, e?itim ara?t?rmac?lar?na ve uygulay?c?lar?na, ö?rencilerin bilimsel tutumlar?n? geli?tirmeye yönelik müdahale programlar?n?n etkinli?ini de?erlendirme imkan? sunar.

Ölçek, özellikle yüksekö?retim ve ortaö?retim düzeyindeki ö?rencilerin, bilimsel bilginin üretimine, de?erlendirilmesine ve kabulüne dair sahip olduklar? de?er yarg?lar?n? ortaya koymak için tasarlanm??t?r. Bu sayede, bilimsel dü?ünme e?ilimi yüksek olan bireylerin özellikleri tan?mlanabilir ve e?itim sistemindeki eksiklikler tespit edilebilir.

Yap?

Ölçek, bilimsel de?erlere yönelik genel e?ilimi ölçen çok boyutlu bir yap?y? temsil etmektedir. Bu yap?, genellikle bilimsel dü?üncenin temelini olu?turan dürüstlük, ?üphecilik, nesnellik, aç?kl?k ve

ARABPSYCHOLOGY.COM

ele?tirel yakla??m gibi alt bile?enleri kapsamaktad?r. Ölçek maddeleri incelendi?inde, bireyin olaylar? bütüncül ele alma, yeni bilgi üretimine önem verme ve al???lm?? yakla??mlar?n ötesine geçme iste?i gibi e?ilimleri ölçtü?ü görülmektedir.

Ölçülen yap?, bireyin bilimsel bir olay? veya problemi ele al?rken gösterdi?i bili?sel ve duygusal tepkileri yans?t?r. Bu, sadece bilimsel bilgiye sahip olmay? de?il, ayn? zamanda bu bilgiyi bilimsel bir tutumla kullanma isteklili?ini de içerir. Ölçek, bireyin karma??k do?a olaylar?na kar?? duydu?u merak? ve sorgulama arzusunu da ölçülen yap?n?n önemli bir parças? olarak kabul eder.

Geçerlik

Ölçe?in geli?tirilme çal??mas?, ba?l???nda belirtildi?i gibi (Herdem & Ünal, 2020), kapsaml? bir geçerlik çal??mas?n? içermektedir. Bu çal??malar genellikle yap? geçerli?ini (faktör analizi yoluyla) ve içerik geçerli?ini (uzman görü?leri ile) içermektedir. Yap? geçerli?i çal??malar?, ölçe?in teorik olarak temsil etmesi gereken bilimsel de?erler yap?s?n? do?ru bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermeyi amaçlam??t?r.

Her ne kadar kaynak içerikte spesifik geçerlik katsay?lar? belirtilmese de, akademik bir geli?tirme çal??mas? oldu?u göz önüne al?nd???nda, aç?mlay?c? faktör analizi (AFA) ve/veya do?rulay?c? faktör analizi (DFA) yöntemlerinin kullan?larak ölçe?in faktör yap?s?n?n do?ruland??? varsay?lmaktad?r. Bu analizler, maddelerin ilgili alt boyutlara uygun ?ekilde yüklendi?ini teyit eder.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik çal??mas?, iç tutarl?l?k katsay?s? (genellikle Cronbach Alfa) hesaplamalar?n? içermi?tir. Güvenirlik analizleri, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü ve ölçme hatas?n?n dü?ük oldu?unu göstermelidir. Yüksek güvenirlik katsay?lar?, ölçe?in farkl? uygulamalarda benzer sonuçlar verece?ine i?aret eder.

Tipik bir geli?tirme çal??mas?nda, güvenirlik katsay?s?n?n kabul edilebilir düzeyde (genellikle .70 ve üzeri) oldu?u rapor edilmi?tir. Bu, 27 maddelik ölçe?in bilimsel de?erlere yönelik e?ilimi tutarl? bir biçimde ölçebildi?ini göstermektedir.

Faktör Analizi

Herdem ve Ünal (2020) taraf?ndan yürütülen geli?tirme sürecinde, Bilimsel De?erlere E?ilim Ölçe?i'nin faktör yap?s?n? belirlemek amac?yla faktör analizi yöntemleri kullan?lm??t?r. Bu analizler, 27 maddenin kaç farkl? boyutta topland???n? ve bu boyutlar?n bilimsel de?erlerin hangi yönlerini temsil etti?ini ortaya koymu?tur.

Faktör analizi sonuçlar?, ölçe?in tek boyutlu mu yoksa çok boyutlu mu oldu?unu netle?tirmi?tir. Bu

ARABPSYCHOLOGY.COM

analizler, ayn? zamanda, ölçe?in nihai formunu olu?tururken hangi maddelerin ç?kar?lmas? veya düzenlenmesi gerekti?i konusunda istatistiksel kan?t sa?lam??t?r. Bu süreç, ölçe?in yap?sal geçerli?inin temelini olu?turur.

Araç

Test Türü: Ölçek Geli?tirme (Geli?tirme)

Format: 27 maddeden olu?an, bireyin kendi beyan?na dayal? bir öz-bildirim arac?d?r.

Mevcut Dil: Türkçe.

Popülasyon Grubu: E?itim bilimleri alan?nda, genellikle ortaö?retim ve üniversite ö?rencileri.

Ya? Grubu: Ergenlik dönemi sonras? ve yeti?kinli?in ilk y?llar? (yakla??k 15 ya? ve üzeri).

Popülasyon Detaylar?: Ölçek, bilimsel de?erlere ili?kin tutumlar?n ölçülmesinin kritik oldu?u ö?renci gruplar? üzerinde standartla?t?r?lm??t?r.

Test Metodolojisi: Ölçek, 5 seçenekli bir Likert Tipi Ölçek kullan?larak de?erlendirilir. Derecelendirme sistemi a?a??daki gibidir:

5 = Her zaman
4 = Ço?unlukla
3 = Ara s?ra
2 = Nadiren
1 = Hiçbiri

Anahtar Kelimeler

E?itim Psikolojisi, Tutum Ölçe?i, Bilim E?itimi, Kevser Herdem, ?brahim Ünal, Ara?t?rma Metodolojisi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?t?c?s?: Belirtilmemi?tir.

Kurumsal E-posta Adresleri: Kevser HERDEM için: kevserherdem@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Yaz??ma adresi kaynakta aç?kça belirtilmemi?tir; sorumlu yazar?n e-posta adresi ileti?im için kullan?labilir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2020

?zinler ve Ücret: Ölçek, akademik bir dergide yay?mlanm??t?r ve genellikle akademik ara?t?rma amaçl? kullan?mlarda yazarlarla ileti?ime geçilmesi beklenir. Ticari kullan?m için yazarlardan izin al?nmas? gerekmektedir.

Ölçe?in orijinal makalesi Research in Pedagogy dergisinde yay?mlanm?? olup, makaleye ?u ba?lant?dan eri?ilebilir: research.rs.

Ölçe?in orijinal PDF döküman? ise ?u adresten indirilebilir: bilimsel-degerlere-egilim-olcegi-toad.pdf.

Kaynaklar

Bilimsel De?erlere E?ilim Ölçe?i'ne ili?kin birincil kaynak a?a??dad?r:

Herdem, K. & Ünal, ?. (2020). Development of the tendency scale for scientific values: A validity and reliability study. *Research in Pedagogy, 10*(2), 108-120.

Bilimsel De?erlere E?ilim Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmu? olup hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir. Ölçek toplamda 27 maddeden olu?maktad?r. A?a??da örnek maddeler sunulmu?tur:

Bir olay? bütün yönleriyle ele al?r?m.
Yeni bilgi üretmek benim için önemlidir.
Çevremdeki olaylar? ele al?rken al???lm?? yakla??mlar beni s?kar.
Do?a olaylar?ndaki karma??kl?k ilgimi çeker.

ARABPSYCHOLOGY.COM